

A GYEREKSZEGÉNYSÉG LEKÜZDÉSE EMBERI JOGI
KÖTELEZETTSÉG (IS)

Beszélnünk kell...

a gyermekszegénységről !

LAKHATÁSI SZEGÉNYSÉG

A GYERMEKJOGI CIVIL KOALÍCIÓ GYEREKJÓLÉT
MUNKACSOPORTJÁNAK SOROZATA

Gyermekjogi
Civil
Koalíció

A gyermekszegénység leküzdésének fontos eszköze a minőségi és megfizethető lakhatás biztosítása, amely előmozdítja a gyermekek társadalmi befogadását és csökkenti a gyermekek közti hajléktalanság kockázatát.

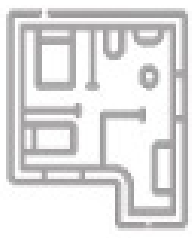
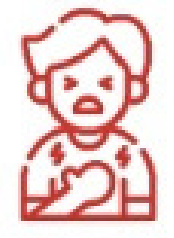
A kutatási bizonyítékok egyértelmű kapcsolatot mutatnak a gyermekek testi, szellemi és érzelmi jóléte és fejlődése és a lakhatás minősége között.

(Harkness–Newman 2005, Harker 2006, Solari–Mare 2012, Frazer–Marlier 2014, Clair 2019; idézi: Képviselői Információs Szolgálat: Megfelelő lakhatás a gyermekgarancia tükrében, Infojegyzet 2021/33.)

Miért fontos a megfelelő lakhatás?

1. ábra: A nem megfelelő lakhatás egészségi és biztonsági kockázatai

LAKHATÁSI PROBLÉMA	EGYÉSZSÉGÜGYI KOCKÁZAT
 Nedves és penészes falak	 Légzési nehézségek (asztma, hörghurut)
 Nem megfelelő szellőzés, rossz levegőminőség, szennyező anyagok felhalmozódása	 Légzési nehézségek (asztma, hörghurut)
 Rossz energiahatékonyság (alacsony belső hőmérséklet)	 Légzőszervi megbetegedések nagyobb kockázata (megfázás, influenza, asztma, hörghurut, tüdőgyulladás)
 Rossz hangszigetelés	 Idegrendszeri fejlődés zavara, alváshiány, mentális problémák
 Szegényes beltér (piszkos és egészségtelen környezet)	 Fertőzések, paraziták kockázata
 Rosszul kialakított lépcsők, balesetveszélyes konyhák, elektromos berendezések	 Balesetek, sérülésveszély (zúzódás, vágás, égési sérülés, csonttörés), halál (áramütés, tűz)

Forrás: [Infoszolg/European Commission, 2020](#)

Magyarországon a **gyerekek lakhatási helyzete jelentősen rosszabb, mint Európa legtöbb országában.**

Súlyos lakhatási deprivációban él, aki

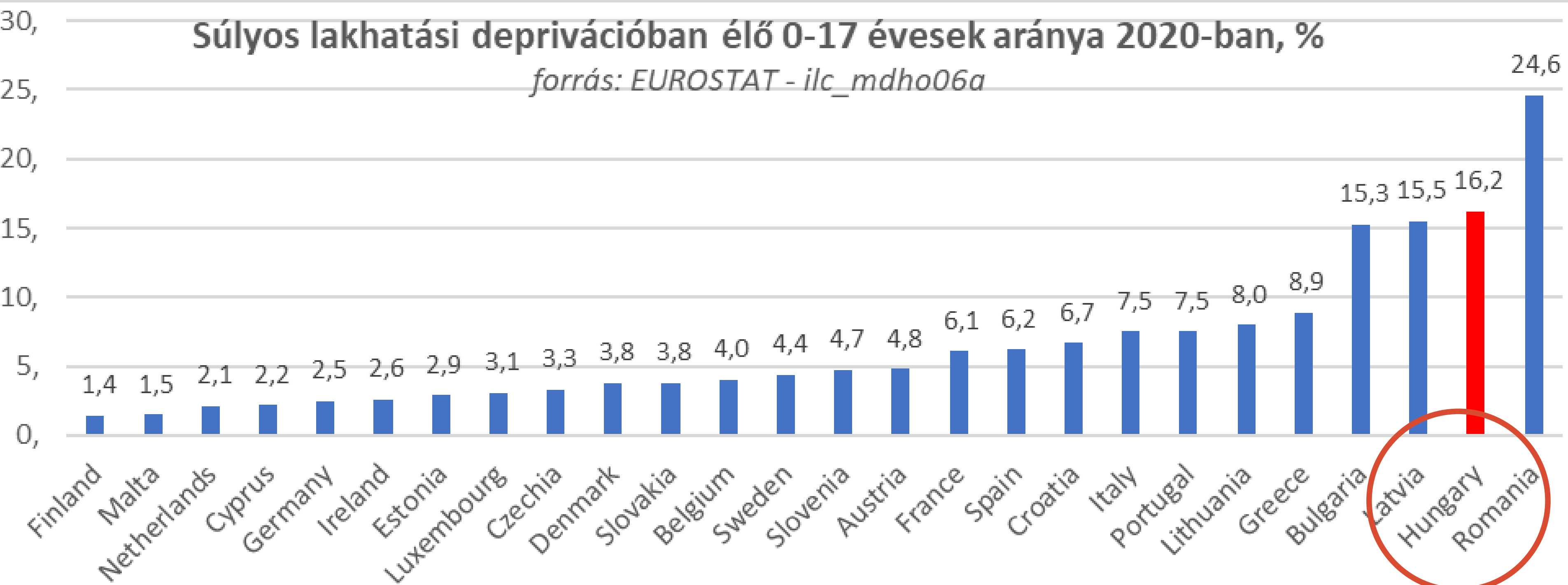
- túlsúfolt lakásban lakik **ÉS**

- még legalább egy további lakhatási deprivációs jellemzővel bír az otthona

(pl. rossz tető, nincs fürdőszoba , benti WC, túl sötét szoba).

Súlyos lakhatási deprivációban élő 0-17 évesek aránya 2020-ban, %

forrás: EUROSTAT - ilc_mdho06a

A legsúlyosabb helyzet, amikor a család elveszíti a lakhatási lehetőséget.

A lakásvesztés kockázati tényezői

„A rászorulóknak 2010 óta ingyenes jogi tanácsadást nyújtó szervezet összesítése szerint a **kilakoltatások száma 2016 és 2020 között minden évben meghaladta a 3000-et.** Június közepén azonban a veszélyhelyzet megszűnésével várhatóan több tízezer embert is fenyegethet a kilakoltatás veszélye azzal, hogy elkezdik.

(Utcajogász Egyesület, 2022)

A bizonytalan egzisztenciális helyzetű családokban élő gyermekek számára a gyermekvédelmi törvény szerint (1997. évi XXXI. törvény) **a családok átmeneti otthona** (CSÁÓ) jelenti a krízisellátás legfontosabb formáját.

2021-ban 6604 gyermek élt ilyen intézményben.(KSH)

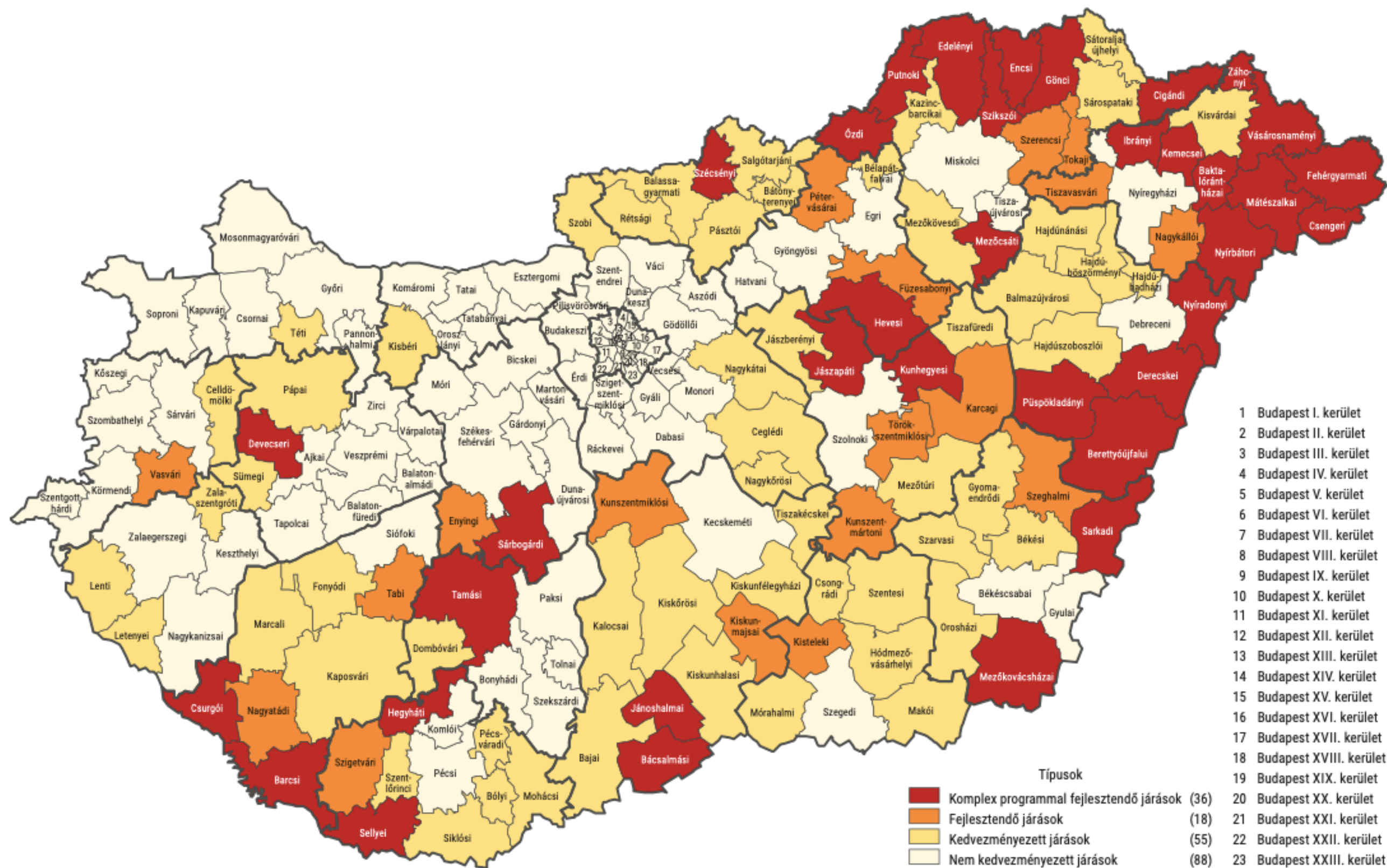

*Mi van azokkal a
gyerekekkel, akiket érint
a lakhatási szegénység és
nem bérlakásban élnek?*

A hátrányos helyzetű kistélepedéseken élő családok lakhatási körülményei sokszor elmaradnak az országos átlagtól.

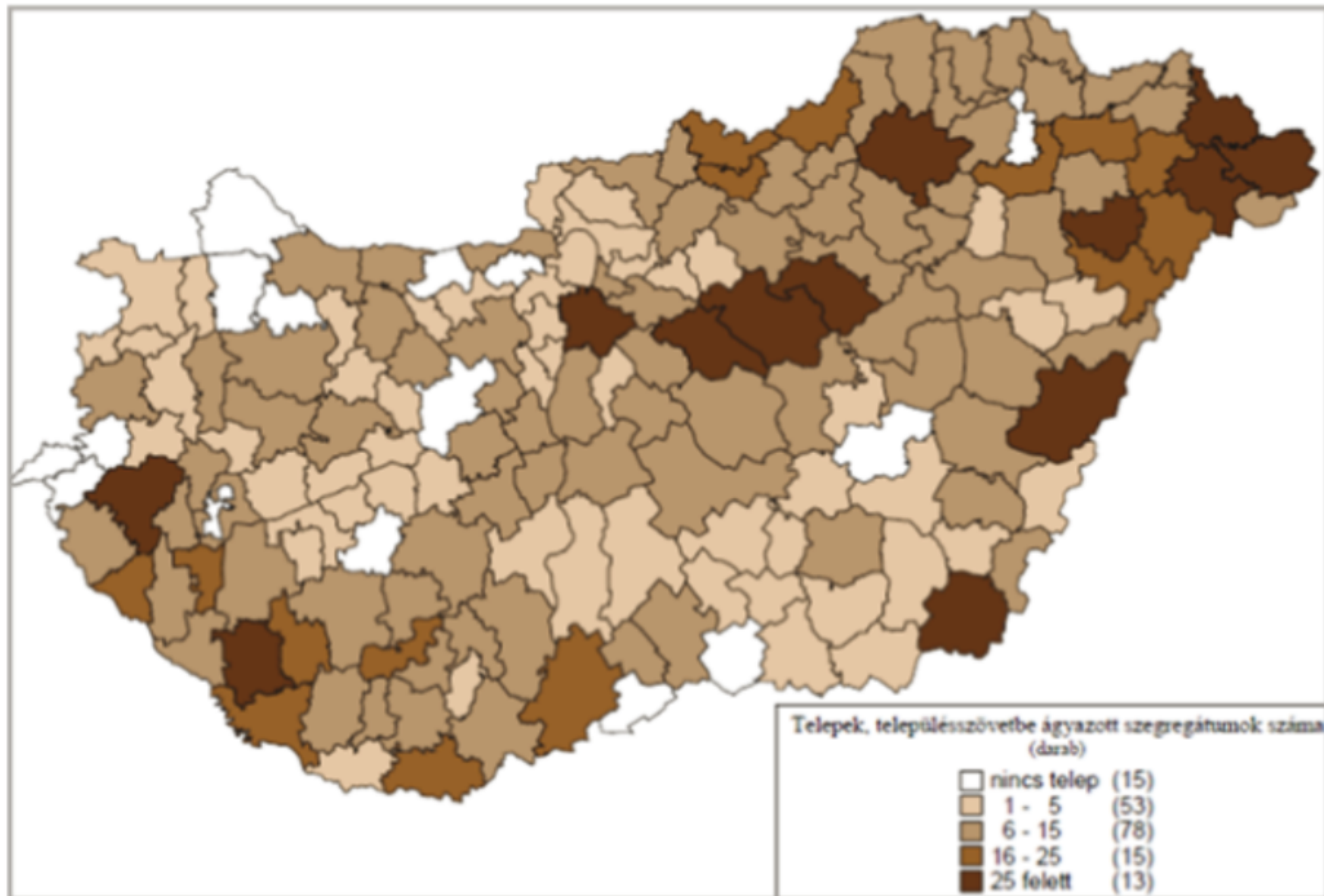
KEDVEZMÉNYEZETT JÁRÁSOK A 290/2014. (XI. 26.) KORM. RENDELET ALAPJÁN

Egy **2019-es kutatás során „összesen 2071 szegregátumot lehetett azonosítani 955 településen,** ahol 283 876 felnőtt (139 507 férfi; 144 369 nő) lakott.” (Társadalmi Riport, 2020)

A szegregátumok népességének demográfiai jellemzői alapján a gyerekek (18 éven aluliak) aránya 30 százalék körül alakul a telepeken. Ennek alapján **120 ezer körülre becsülhető a szegregátumokban élő gyerekek száma.**

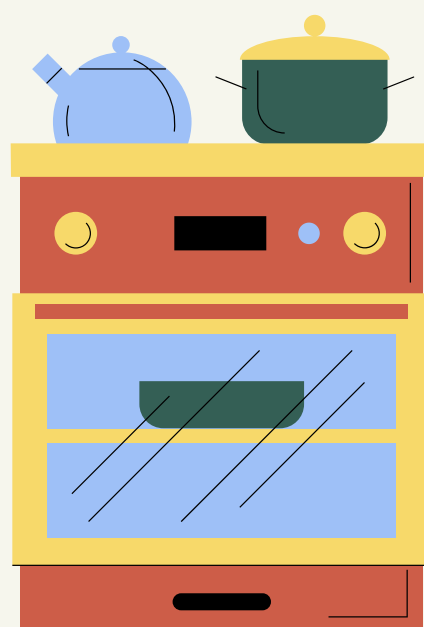
„Egy terület akkor tekinthető hivatalosan szegregátumnak, ha az ott élők között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül nagyobb, mint 20-50% (településtípustól függően). Ez a mutató bár lakóhelyi szegregációt mér, nem tartalmaz lakásminőségi adatokat, és etnikai adatokra sem tér ki.”
(Habitat, 2021)

Szegény- és cigánytelepek, városi szegregátumok száma kistérségenként, 2010
 (forrás: Domokos 2010, idézi Farkas Zs.: Búcsú a cigányteleptől, Esély, 2018. 1. 42.old.,

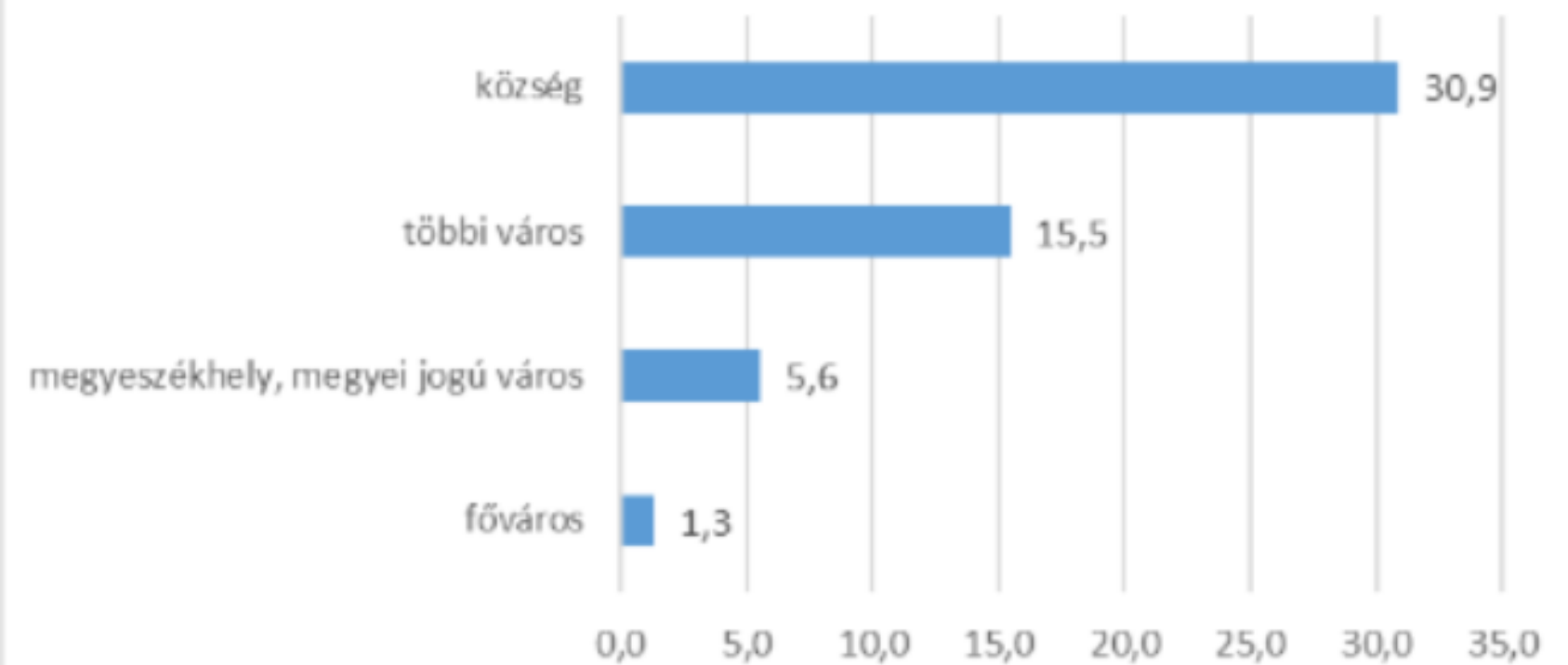
A gyerekes háztartások közül egyedi helyiségfűtés szénnel, fával, olajjal, 2020, %

forrás: KSH statdat-jov0033-14.1.1.33

Egyedi helyiségfűtés egyébbel (szén, fa, olaj) - településtípusok szerint, 2020, %

(forrás: KSH, STADAT jov0048-14.1.2.7.)

Kockázati tényezők - a leszakadó térségekben élő gyerekek vonatkozásában

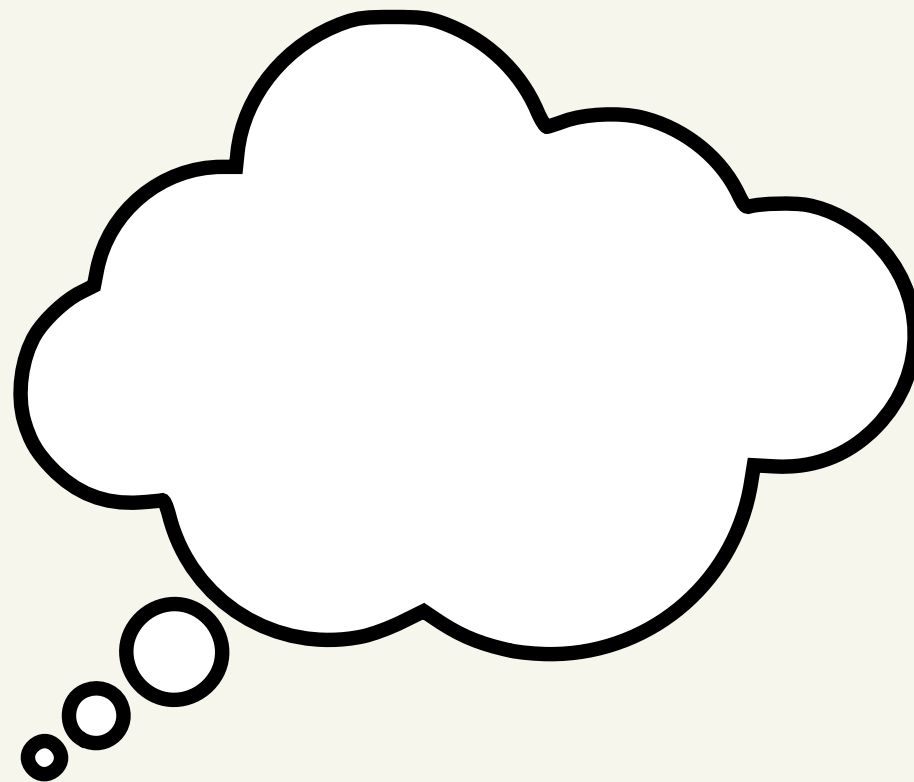
**A lakástámogatások legnagyobb
része **nem éri el** a kiskeresetű
családokat.**

A 9000 gyermekre kiterjedő, a gyerekek és az őket nevelő családok helyzetét 18 éven át követő vizsgálatai alapján, „**a 2018-2019-ben felkeresett, féléves gyermeket nevelő családok 15 százaléka vette igénybe a CSOK-ot, vagy indította el az arra vonatkozó igénylést... A legrosszabb (szubjektív) anyagi helyzetű családok 29 százaléka szeretne, de nem tud CSOK-ot igényelni.** Ez az arány a gyermekszámmal együtt is növekszik, a 3 vagy több gyermeket nevelő családok körében átlag feletti.”

(KSH, Kohorsz '18 Magyar Születési Kohorszvizsgálat, 2022)

Mit mondanak a szakemberek?

Azt tapasztaljuk, hogy ...

„A CSALÁDI KÖRNYEZETEM BEN IS AZT TAPASZTALOM, HOGY A MOSTANI FIATAL GENERÁCIÓNAK NAGYON ROSSZ A HELYZETE. A **LAKÁSKÖRÜLMÉNYEIK MEGOLDATLANOK**. VAGY ESÉLYÜK SINCS ARRA, HOGY HITELT FELVEGYENEK, MERT ANNYIRA KEVÉS A JÖVEDELMÜK (NINCS FEDEZET), VAGY HA MÉGIS MEGKAPJÁK A KÖLCSÖNT, NEM TUDJÁK A TÖRLESZTŐRÉSZLETEKET FIZETNI. **(JÓ, HOGY ÉN NEM MOST VAGYOK FIATAL).**”

Kollégiumvezető, Közép-Magyarország, kisváros

Azt tapasztaljuk, hogy ...

"A JÁRÁSUNKBAN NEM JAVULT A HELYZET AZ ELTELT 3-4 ÉVBEN A
SZEGREGÁTUMBAN ÉLŐK
KÖRÉBEN...INGATLANAIK LEGTÖBBSZÖR
TÚLZSÚFOLTAK, TÖBBGENERÁCIÓS CSALÁDMODELLBEN ÉLNEK.
LAKÓHELYÜK ÁLLAPOTA FOLYAMATOSAN ROMLIK, NEM
TUDJÁK FELÚJÍTANI."

Szociális munkás, Észak-Magyarország, kisváros

Azt tapasztaljuk, hogy ...

"A KERÜLETBEN, AHOL DOLGOZTAM, VÁLTOZÓ SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTÉRREL RENDELKEZNEK A GYEREKEK. KIFEJEZETTEN SZEGÉNY GYEREK INTÉZMÉNYI SZINTEN KEVÉS VOLT. „SZEGÉNY” GYEREKRE AKKOR GONDOLOK, HA A LAKHATÁSA ÉS/VAGY AZ EGYÉB ALAPSZÜKSÉGLETEI (RUHÁZKODÁS, ÉTKEZTETÉS) NINCSENEK AZ ELVÁRT SZINTEN KIELÉGÍTVE. HELYZETÜKRE LEGINKÁBB **A LAKHATÁSI BIZONYTALANSÁG A JELLEMZŐ, AMI A CSALÁDON BELÜLI KONFLIKTUSOKBÓL ERED**, EZ TERMÉSZETESEN TOVÁBBI NEHÉZSÉGET HOZ FELSZÍNRE.”

Óvodapedagógus, Budapest

A legújabb kedvezőtlen fejlemények...

„A Habitat for Humanity Magyarország az energiaszegénységi programjai keretében már évek óta számos kritikát megfogalmazott **a rezsicsökkentés** eddigi formájával szemben...

Elsősorban a lakosság magasabb jövedelmű rétegeinek kedvezett, miközben a legszegényebb, leginkább rászoruló – gyakran szilárd tüzelőanyagot használó – háztartásokat eddig minimálisan vagy egyáltalán nem segítette...

A most bejelentett intézkedés, a jelenlegi konstrukcióban, további célzott támogatások nélkül minden eddiginél nehezebb helyzetbe hozhatja az egyébként is alacsony jövedelemből élőket.”

(Habitat for Humanity Magyarország, 2022)

A BESZÉLNÜNK KELL! A SOROZATOT FOLYTATJUK:

- DISZKRIMINÁCIÓ - MENNYIRE ÉRINTETTEK **A ROMA GYEREKEK?**
- HOGYAN LEHETNE **MEGELŐZNI A SZEGÉNYSÉGET?**
- MILYEN **SZOLGÁLTATÁSOKRA** VAN SZÜKSÉG?

